

— Ω! πτωχέ μου Ούρβινε, θέλω νά σ' ἐμπο-
δίσω τοῦ νά ἦσαι δυστυχήs, ἐπανελάβην ὁ Μιχαήλ
Ἄγγελος. Καί τῷ ἔδωκεν εὐθύs δύο χιλιάδας σκού-
δων.

Ἐν τούτοιs ὁ Οὐρβίνος ἀπεβίωσε πρὸ τοῦ κυ-
ρίου του, καί ὁ θάνατος αὐτοῦ ἀφῆκε τοσαύτην
θλίψιν εἰς τὴν ἐξοχὸν τεχνίτην, ὥστε μόνη πα-
ραγορία τῷ εἶχε μείνει ὅτι ἐμελλε καί αὐτὸs ἐν
τάχει νά τὸν ἐπαινῶν εἰς τὸν παράδεισον.

Ἡ προῦσα εἰκὼν ἔργον τοῦ Γάλλου ζωγρά-
φου Ροβέρτου Φλερῶ, ἐκτεθεῖσα δὲ τὸ 1842, πα-
ρίστη τὸν Μιχαήλ Ἄγγελον, καθήμενον μετὰ θλί-
ψεωs παρὰ τὴν κλίνην τοῦ ἀσθενοῦs ὑπαρέτου του.
Τὸ μωδὸs τοῦτο σῶμα εἶναι τὸ περικάλυμμα
ψυχῆs ἰσχυρῆs καὶ ἀνδρώδουs. Τὸ ἀτενῆs αὐτὸ ὄμ-
μα εἶναι ἀλγεινὸν μὲν, ἀλλὰ σταθερὸν. Ζητεῖ,
θεωρεῖ ὄχι τόσον τὸν ἀποθνήσκοντα, ὅσον τὸ θά-
νατον ἐξακριβοῖ τὰ μυστήρια τούτου, τείνει
πρὸs τὸν Θεόν.

Ἐράνη ποτὲ παρ' ὁποιοῦδήποτε λαῶ, ἀνὴρ συν-
ενὼν τοσαύταs ἀρετῆs καλλιτέχρου, ὡs ὁ Μιχαήλ
Ἄγγελος ἔχει μόνον ἦτο μέγας ἀρχιτέκτων, ἐξοχος
ζωγράφος, ἀπαράμιλλοs ἀνδοικανοποιὸs, ἀλλ' ἦτο καὶ
ποιητής, ἡ δὲ ποιησίs του ἦτο ὠσαύτως ἡ ἔκφρασιs
τῆs πίστεωs του. Ἡ προσφιλέs ἀνάγνωσίs του ἦτο
τὸ ποίημα τοῦ Δάντη, καὶ εἶπον δικαίωs, ὅτι ἡ ζω-
γραφία αὐτοῦ τῆs Δευτέρας Παρουσίαιs ἦτο ἀληθῆs
σῆμα τοῦ Δάντη. Καὶ τοσαῦτα μὲν ἤδη περὶ τοῦ ἀν-

δρὸs τούτου, ἐν ἄλλοιs δὲ ἴσωs ἐκθέσωμεν λεπτο-
μερῆ αὐτοῦ βιογραφίαν.

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΚΛΟΒΕΡ ΚΑΙ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΟΪΛ.

Ἡ

ΕΙΚὼΝ ΤΕΛΕΙΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ. (1)

Ἄν ἤθελέ τις πάντως νά περιορίσῃ τὴν ἱστορίαν
τῶν ἐθνῶν, εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν διοικησάντων αὐτὰ
ἀτόμων, τὸ καλῆτερον ἤθελεν εἶσθαι νά πραγμα-
τευθῆ τὴν διαχείρισιν τῶν ὑπουργῶν, παρὰ τῶν
βασιλέων τὴν βασιλείαν. Καί τῷ ὄντι οἱ ὑπουρ-
γοί, μαλλον ἢ οἱ ἡγεμόνες, εἰσὶν οἱ ἄμεσοι ἀντι-
πρόσωποι τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν αἰσθημάτων ἐκά-
στηs ἐποχῆs· διότι αὐτῆ συνήθωs ἡ ἀξία των καὶ
ἡ ὠφέλεια ἦν δύνανται νά παράξωσιν εἶναι ὁ κα-
λῶν αὐτοῦs εἰς τῶν πραγμάτων τὴν διεύθυνσιν

(1) Πρὸs εὐχαρίστησιν τῶν ἀναγκωστῶν τῆs Εὐ-
τέρας καταχωροῦμεν εἰς τὰs στήλαs αὐτῆs τὴν
βιογραφίαν τοῦ διασῆμου τούτου ὑπουργοῦ, τὸν ὁ-
ποῖον ἀπαντᾷ τις ἐνεργὸν μέρος λαμβάνοντα ἐν
τῷ παραρτήματι τῆs Εὐτέρας, ὁ Ἰποκόμης τῆs
Βραζελόννης.

λόγος. Ἄρα δὲ τὴν θεωρίαν ταύτην παραδεχ-
θέντες, εὐχερότερον ἤθελον εἶσθαι νὰ δώσωμεν
ἐκ τοῦ προχείρου, τὴν ἱστορίαν τοῦ δεκάτου ἐ-
ξῆδμου αἰῶνος ἀναδιφώντας, ἰδέαν θετικωτέραν καὶ
ἀληθεστέραν τῆς κοινῆ παραδεδεγμένης.

Ο ΚΟΑΒΕΡ

Ἐν ἔτει 1610 Λουδοβίκος ὁ ἰδ' ἀναβαίνει
τὸν θρόνον, τὸ ἔνατον τότε τῆς ἡλικίας του ἄγων
ἔτος. Οἱ τῆς ἀντιβασιλείας εὐνοούμενοι, ὑποχρε-
οῦντες τὸν Σουλλὺ νὰ ἀποσυρθῆ τῶν πραγμά-
των, δίδουσιν οὕτω περισσοτέραν πιθανότητα εἰς
τὰς διαδεδομένας φήμας, ὅτι εἶχον λάθει τὸ μέ-
ρος των εἰς τὸν θάνατον Ἐρρίκου τοῦ δ' καὶ ἐκ-
τοτε ἡ αὐτὴ εὐρίσκεται ἐμπερδευμένη εἰς διὰ δι-
αλον σκευωριῶν καὶ ἀτελευτήτων ἀβεβαιοτήτων.

Βλέπει τις διαδεχθέντα ἄλλῃλα τὸ ὑπουργεῖον
τοῦ Κονσίνη καὶ τὸ τοῦ Luynes καὶ, ἂν τὰ οὕτω
παρελθόντα ἐν δισταγμοῖς καὶ ἀμφιβολίαις δέκα-
τέσσαρα μῆκεῖνα ἔτη καταλογισθῶσιν εἰς τὴν βα-
σιλείαν Λουδοβίκου τοῦ ιγ', δεκατέσσαρα ἔλα διὰ
τὴν εὐδαιμονίαν τῆς Γαλλίας ἀπώλοντο ἔτη. Κατὰ
τὸ 1624 ὁ Ρίσεγλιεῖ εἰσέρχεται εἰς τὸ ὑπουργεῖον
καὶ πάραυτα τὰ πάντα ἀλλοιοῦνται, παγιοῦται
τὸ πᾶν καὶ τὰ πράγματα τῆς Γαλλίας λαμ-
βάνουσιν ὑψηλὸν χαρακτῆρα καὶ μόνιμον' εἰς μὲν
τὸ ἐξωτερικὸν ἀπογασιζέται ὁ κατὰ τοῦ Αὐστρια-
κοῦ Οἴκου πόλεμος, εἰς δὲ τὸ ἐσωτερικὸν ὑποστη-
ρίζεται ὁ κατὰ τῶν δυναστῶν τοῦ λαοῦ. Καὶ ἰδοὺ
ἡ ἰδέα ἡμῶν λαμπρῶς πραγματοποιουμένη, καὶ
ἐναργῶς ἐμφαινόμενη! Τὸ ὄνομα μόνον τοῦ Ρί-
σεγλιεῖ ἀνακαλεῖ καὶ σεγκεφαλαιοὶ πάραυτα πά-
σας ταύτας τὰς ἀναμνήσεις.

Ὁ Ρίσεγλιεῖ τελευτᾷ τὸν βίον ἐν ἔτει 1642 μεθ'
ὑπουργίαν δεκαπενταετῆ. Λουδοβίκος ὁ ιγ' τὸν ἀ-
κολούθει μετὰ μικρὸν εἰς τὸν τάφον, καὶ ἤδη

ἄρχεται νέα ἐποχὴ ἐνεργείας καὶ ἀναπτύξεως. Ἡ
ἀνηλικιότης Λουδοβίκου τοῦ ἰδ' ὑπῆρξε μακρο-
τέρα καὶ ἀνομαλωτέρα τῆς τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ.
Ἐν τούτοις ἡ τύχη του εἶναι διάφορος, καὶ ἐνάλ-
λαξ ὑφίσταται βελτιώσεις καὶ ἐναντιότητες. Καθ'
ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν πέντε πρώτων ἐτῶν, φαι-
νεται ὅτι αἱ ἐν Γερμανίᾳ κερδηθεῖσαι ὑπὸ τῶν
Γαλλικῶν ὅπλων νίκαι δύνανται νὰ ἐξωμυλῶσιν
τὴν δημοσίαν πίστιν καὶ νὰ διευκολύνωσι τὴν πα-
γίωσιν τῶν οικονομικῶν ἀλλὰ τῆς εἰρήνης γενο-
μένης εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐν ἔτει 1648, ὁ πόλε-
μος ἐκρήγγυται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν, καὶ ἡ σφενδό-
νη συνταράττει καὶ Αὐλὴν, καὶ Βουλὰς καὶ Λαόν.
Πέντε ἔτη παρέρχονται καὶ ἅπανα αὐτῆ ἡ σύγγυ-
σις καὶ ἅπας οὗτος ὁ κυκεὼν κατευνάζεται, καὶ
νέα ἐποχὴ τυρανίας καὶ διαρπαγῆς ἄρχεται μέχρι
τῶν γάμων Λουδοβίκου τοῦ ἰδ'. (1661) διαρκέ-
σασα.

Ποῖον ἤδη τὸ ὄνομα τὸ συγκεφαλαίων τὰ διά-
φορα αὐτὰ καὶ δυσχερῆ ἔργα, καθ' ἃ ἡ πονηρία,
ἡ ἐπιμονὴ καὶ ἡ πλεονεξία κατεῖχον τὸν πρῶτον
βαθμὸν; εἶναι τὸ ὄνομα ἡγεμόνος τινός, Βασιλέως
τινός; — εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Μαζαρίνου, περιδούλου
καταστάτος, ὅστις ὡς ὁ Ρίσεγλιεῖ ὁ Κύριος αὐτοῦ
διώκισεν τὴν Γαλλίαν ἐπὶ δεκαοκταετίαν;

Ὁ Κόλβερ δύναται ν' ἀντιπροσωπεύσῃ μόνος αὐ-
τὸς τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς ἀ-
μέσως ἀκολουθησάσης τὸν θάνατον τοῦ Μαζαρίνου
καὶ τὴν δυσμένειαν τοῦ Φουκέ ἐποχῆν. Ἡ συνθήκη
τῆς Βεστροφάλλιας εἶχεν εἰρηνεύσει τὴν Εὐρώπην,
καὶ ὁ γάμος τοῦ Βασιλέως μετὰ μιᾶς Ἰνφάντης
τῆς Ἰσπανίας εἶχεν ἐπισφραγίσει τὴν κυριαρχίαν
τὴν ὁποίαν ἡ Γαλλία εἶχε προσκτηθῆ ἐκ τοῦ τρια-
κονταετοῦς πολέμου' οὕτως, ἀφοῦ μετεχειρίσθη
ἐν Γερμανίᾳ τὴν ἰσχύν τῶν ὅπλων πρὸς κατα-
στροφὴν τῆς δυνάμεως τοῦ γένους Καρόλου τοῦ
ἑ', ἡ διπλωματία εἶχε κατορθώσῃ νὰ προσκαλέσῃ
διὰ τινος συμμαχίας εἰς τὸν θρόνον Λουδοβίκου
τοῦ ἰδ', ὅ,τι ἐν Ἰσπανίᾳ ἐκ τοῦ ἐπιφύθου τούτου
γένους, καὶ τοὶ ἐκκληρισθέντες, ἔμενον ἔτι. Ἐν
τούτοις ὁ νέος βασιλεὺς ἐκ γενετῆς εἶχεν ἐμφυ-
τον τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς καὶ τὴν στρατιωτι-
κὴν δόξαν, αἰσθήματα τὰ ὅποια δυσκόλως ἀνέ-
χονται τῆ εἰρήνῃ, καὶ πάντα λίθον ἐκίνει
πρὸς ἐπίτευξιν πολέμου τινός, καὶ παρεσκευάζε
τὰς προφάσεις καὶ τοὺς εὐσχήμους τύπους, ὑπὸ
τοὺς ὁποίους ἤθελε νὰ συγκαλύψῃ τὴν φιλοδοξίαν
του, καὶ τὴν πρὸς τὰς κατακτήσεις ἀκατάσχε-
τον αὐτοῦ ἐπιθυμίαν' ἀλλὰ ἡ θεῖα πρόνοια ἐξα-
πέστειλε πλησίον αὐτοῦ ἄνθρωπὸν τινὰ ὅπως χη-
λιναγωγῆ καὶ περιστέλλῃ, ἐπὶ τινὰ ἀκόμη ἔτη, τὴν
ὄρμην ταύτην, καὶ ὅπως στρέφει πρὸς τὴν εἰρη-
νικὴν καὶ ἐσωτερικὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἔθνους ὅλην
ταύτην τὴν πρὸς τὰ μεγάλα δίψαν αὐτοῦ. Ὁ ἄν-
θρωπος δὲ οὗτος εἶναι ὁ Κολβέρ. Ἀπὸ τοῦ 1661,
μέχρι τοῦ 1671 ἐκυρίευσεν τοῦ πνεύματος τοῦ Βα-
σιλέως καὶ ἐπεδαψίλευσε καθ' ἅπαντα τὸν τόπον
τὰς ἀγαθοεργίας αὐτοῦ' ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύ-

της Λουδοβίκου· ὁ ἰδ' ἐπιτυχῶν τέλος τῆς συ-
καρίας τοῦ ν' ἀρχίσῃ πάλιν τὸν πόλεμον, καὶ θέ-
λων νὰ ἀνοίξῃ στάδιον εἰς τὸ ἐπικρατοῦν αὐτοῦ
πάθος, ἔδωκεν ἄπασιν αὐτοῦ τὴν ἐμπιστοσύνην
εἰς τὸν Λουδοβῆ, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα ἀντιπροσω-
πεύει οὕτω τὴν τελευταίαν, καὶ ἀναμφιβόλως τὴν
δυστυχαστέραν ἐποχὴν τοῦ ΙΖ αἰῶνος. Καὶ διέμενε
μὲν ὁ Κολβερ ἠπουργός μέχρι τοῦ θανάτου του,
ἐπισυμβάντος ἐν ἔτει 1683, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἐστρα-
τειῶν τοῦ 1672, ἡ πολιτικὴ του καὶ ἡ βυρῶ-
νης του ἔπαυσαν ὑπερσχύουσαι.

Ὁ Ἰωάννης-Βαπτιστὴς Κολβερ ἐγεννήθη εἰς Ῥή-
μους (Reims) ἐν ἔτει 1619. Ὑπουργοῦ γενόμενος,
ὁ Μενάγιος κατέστρωσεν ὑπὲρ αὐτοῦ γενεαλογίαν
ἐν ἣ ἀνεδείκνυεν αὐτὸν ἀπόγονον τῶν βασιλέων
τῆς Σκωτίας· ἀλλ' ὅμως ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἀφοῦ ὑ-
πῆρξεν ἐπὶ τινα χρόνον, ὡς πάντες πιστεύουσιν,
ἐμπορος ἐριούχων, κατέστη ὀψώνης ἀπλοῦς τοῦ βα-
σιλέως. Ἐκ τοῦ γένους τῆς μητρὸς του, ἧτις ἦτο
θυγάτηρ τοῦ Ἐρξίκου Κουστόρτου, ὁ Κολβερ εἶχε
τὸ δικαίωμα τοῦ συνεδριάζειν ἐν τῇ Βουλῇ. Ἡρ-
ξάτο νὰ ἐργάζεται ὡς ὑπάλληλος ἐν τῷ καταστή-
ματι τῶν Ἰταλῶν τραπεζιτῶν τοὺς ὁποίους ὁ Μα-
ζαρίνης εἶχε προσκαλέσει παρ' αὐτῷ. Ἡ ἀγωγή αὐ-
τοῦ δὲν ἦτο ἐκ τῶν πλείστων ἐπιμέλειαν τυγου-
σῶν καὶ φροντίδι. Ἡ παιδεία του ἦτο μικρὰ, ἀλ-
λά τοῦτο δὲν τὸν ἐμπόδισε νὰ προστατεύσῃ ἐπι-
ξίως τὴν παιδείαν, καὶ νὰ ἦναι μάλιστα μέλος τῆς
Γαλλικῆς Ἀκαδημίας, ἧτις τὸν ἐπεφόρτισεν ἐ-
νίοτε ν' ἀπαγγεῖλῃ τὴν εἰθισμένην ὁμιλίαν, ὑπο-
χρεωτικὴν ἀπὸ τοῦ 1649 καταστάταν εἰς ὅλα τὰ
ἐγκριθιδυμένα μέλη αὐτῆς. Ἐννέα καὶ εἰκοσαε-
τῆς εἰσήχθη εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Μαζαρίνου, καὶ
εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἐκέρδησε τὴν ἐμπιστοσύνην
του, ὥστε ὅτε ὁ ὑπουργός οὗτος, ὅπως ἀφοπλίση
τοὺς σφεδουσιατάς, ἐξῆλθε τῶν Γαλλικῶν ὁρίων
ἀποσυρθεὶς εἰς Βρυῦλ, παρὰ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς
Κολωνίας, ἀφῆκε τὸν Κόλβερ εἰς Παρισίους ἐπὶ
τῆς οἰκίας του, καὶ τὸν ἔκαμεν ἀνταποκριτὴν του
ἐφ' ὅλων τῶν διαταγῶν τὰς ὁποίας δὲν ἐπαύετο
στέλλων ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς ἐξουρίας του. Ἐπίσης
τῆς ἐξουσίας τοῦ Μαζαρίνου ἐντελῶς ἀποκατα-
στάσας, ἡ τύχη τοῦ Κόλβερ δὲν ἐβράδυνε νὰ ὑ-
ψωθῇ. Ἐν ἔτει 1634 διορίσθη γραμματεὺς τῶν
διαταγμάτων τῆς βασιλείας, καὶ προθύμως ἐδράτ-
τετο πάσης εὐκαιρίας πρὸς δοκιμὴν τῶν πολιτι-
κῶν αὐτοῦ πλεονεκτημάτων.

Ὁ Μαζαρίνης ἤγγιζε πρὸς τὸν τάφον· ὁ Φουκέ,
συνάδελφος αὐτοῦ ἀπότινων ἤδη ἑτῶν, ἀπροκαλύ-
πτως ἐγλίχετο τὴν διαδοχὴν του· ἀλλ' εὗρε δύο
προσκόμματα κατὰ τῶν ὁποίων συνειρήθη τὴν ἀ-
λαζονίαν Λουδοβίκου τοῦ ἰδ', ὅστις δὲν ἤθελε πλέην
νὰ ἔχῃ πρωθυπουργόν, καὶ τὴν φιλοδοξίαν τοῦ
Κόλβερ, ὅστις παρέσχε τῷ βασιλεῖ τὰ μέσα τοῦ
ν' ἀπαλλαγῇ τοῦ ἐπιτρόπου τούτου καὶ δι' ἀμφο-
τέρους ἀντιπάλου. Ὁ Κόλβερ ἦτο φιλοδόξος· καὶ
οὐδὲν ἄλλο πάθος ὅσον δήποτε σφοδρὸν δὲν τὸν
ἀπέτρεψεν ἀπὸ τῆς φιλοδοξίας, ὅφ' ἦς ἐπὶ τέλους

κατεκυριεύθη. Σατανικὴν τῷ ἔντι ἐπιδειξιότητα
ἀνέπτυξεν εἰς ὄλας ἐκείνας τὰς ῥαδιουργίας, ἀπο-
τέλεσμα τῶν ὁποίων ἦτο ἡ πτώσις καὶ ἡ κατα-
δίκη τοῦ Φουκέ. Καὶ ἐπέτυχε μὲν τὴν τόσῳ ἐπι-
θυμητὴν ἐκείνην τῆς πρωθυπουργίας θέσιν, δὲν
ἠδυνήθη ὅμως νὰ τὴν φέρῃ παρ' ἐπὶ συνθήκῃ ν' ἀ-
φήσῃ εἰς Λουδοβίκον τὸν ἰδ'. Ὅλας τὰς ἐξωτερι-
κὰς ὑποθέσεις καὶ πᾶσαν τὴν λάμπριν. Οὐδὲ πε-
ριωρίσθη ὁ βασιλεὺς οὗτος εἰς μόνην τὴν καταρ-
γησιν τῆς θέσεως τοῦ πρωθυπουργοῦ, κατήργη-
σεν ἀκόμη καὶ τὴν θέσιν τοῦ γενικοῦ ἐπιμελητοῦ
τῶν οικονομικῶν, τὴν ὁποίαν ὁ Φουκέ εἶχε, καὶ
ἧτις συνίστατο εἰς τὸ νὰ ἔχῃ ἐξουσίαν ἄμισον ἐπὶ
τοῦ δημοσίου θησαυροῦ. Ἐκπότε, ἀνευ τῆς ὑπογρα-
φῆς τοῦ βασιλέως τὰ δημόσια κιβώτια δὲν ἠ-
νοίγοντο. Ὡστε ὁ Κόλβερ δὲν ἔλαθε παρὰ τὴν ἐ-
ποπτεῖαν τῶν δημοσίων πραγμάτων ἀπλῶς, ὑπὸ
τὴν τίτλον τοῦ γενικοῦ- ἐφόρου (*contrôleur-
general*)· εἰς ταῦτα δὲ προσέθηκε τὴν ἐπιτήρησιν
τοῦ ναυτικοῦ καὶ τὴν λειτουργίαν τῶν πλοίων τοῦ
βασιλέως.

Ἡ παρεισφύρασα εἰς τὰ οικονομικὰ τοῦ Κρά-
τους ἀνωμαλία ἕνεκα τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Ρι-
σγελιέ, τῶν ἀρεθιδῶν τοῦ Μαζαρίνου δαπανῶν, καὶ
ἕνεκα τῶν σπαταλῶν τοῦ Φουκέ, ἐμελλε νὰ ἦναι
τὸ πρῶτον ἀντικείμενον τῶν φροντίδων τοῦ Κόλ-
βερ. Ὁ γενικὸς ἔσφορος εὗρε μέσον πρὸς αὐξάνειν
τῶν δημοσίων πόρων· ἀντὶ τὴν αὐξήσῃ τοὺς φόρους,
τοὺς ἐξέτεινε· ἐξήλεγε καὶ κατήργησεν ἀπειρον
πλήθος τίτλων εὐγενείας καὶ προνομίων ἀναξίως
ἀποκτηθέντων, τὰ ὅποια ἐπεβάρυνον τὸν προῦπ-
λογισμὸν τοῦ Κράτους, καὶ ἐνῶ οὕτως ἀρ' ἐνός
ἐπάτασσε τὴν κλίσιν τῶν πλουσίων, ἐμισίου ἀρ'
ἐτέρου τὸ τέλος τοῦ ἄλατος τὸ βαρύνον τὸν πέ-
νητα λαόν. Αἱ ἀγαθοεργίαι τῆς διαχειρίσεώς του
δὲν γίνονται τόσον καταληπτὰ ἄλλως ἢ διὰ τῆς
ἀκριβοῦς γλώσσης τῶν μαθηματικῶν. Ἀπ' ἀρχῆς τῆς
διαχειρίσεως αὐτοῦ μέχρι τέλους, μολονότι ἠλάτ-
τωσε τοὺς δακμοὺς ἐκ 53 ἑκατομμυρίων εἰς 35·
ὑψωσε τὰς προσόδους τοῦναντίον ἐξ' 89 ἑκατομ-
μυρίων εἰς 115 καὶ ἀφοῦ ἠλάττωσε εἰς 32 ἑκα-
τομμύρια τὸ χρέος τὸ ὅποιον ἦτο 52, ἀνεβίβα-
σεν εἰς 83 ἑκατομμύρια τὴν ἀποθεματικὴν πρό-
σοδον, ἧτις δὲν ἦτο πρὸ αὐτοῦ ἢ 32 ἑκατομ-
μύρια.

Καὶ ἔχι μόνον διὰ τῆς ρυθμίσεως τῶν οἰκονο-
μικῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς πλουτίσεως καὶ εὐχερείας
τῆς παρεγωγῆς, ὁ Κολβερ ἠθέλησε νὰ καταθέσῃ
τὰ θέμεθλα τῆς εὐδαιμονίας τοῦ Γαλλικοῦ ἔθνους.
Τὰ χειροτεχνήματα προσεῖλκυσαν πρὸ πάντων τὰς
ἐμφυχώσεις αὐτοῦ, καὶ δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι αὐ-
τὸς εἶναι ὁ θεμελιωτὴς τῆς γαλλικῆς βιομηχα-
νίας. Τὰ ἐργοστάσιζ τῶν ἐριούχων τοῦ Elbeuf
τοῦ Λουβιέρς, τῆς Abbeville, τοῦ Σεδάν, εἰς αὐ-
τὸν ὀφείλουσι τὰ πλοῦτη καὶ τὸ ὄνομά των· καὶ
αὐτὴ δὲ ἡ Λυών, ἀν' σήμερον εἶναι ἡ καθέδρα τῆς
βιομηχανίας τῆς Γαλλίας, εἰς αὐτὸν καὶ μόνον ὀ-
φείλει τοῦτο. Ἐκτὸς δὲ τῆς μεγάλης ἐκείνης ἐ-

στίας τῆς ὑπάνσως τῶν μεταξῶν, ἐξερχίτως προτιμωμένων εἰς τὰ ἰταλικὰ σύνορα καὶ καθ' ὄλον τὸν μεσημβρινὸν τοῦ κράτους, συνέστησε πλησιέστατα τῶν Παρισίων, εἰς Σαιν-Μώρ, ἐργοστάσιον μείζονος πολυτελείας, ἐν ᾧ κατασκευάζοντο ὑφάσματα χρυσοῦφρανα καὶ ἀργυροῦφρανα. Ἐπίσης συνέστησεν εἰς τὸ προάστειον τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου κατοπτροποιεῖον, ἀπαλλάξεν τὴν Γαλλίαν τοῦ δασμοῦ τὸν ὁποῖον ἐτέλει εἰς τὴν Βενετιανὴν μέχρις ἐκείνου· συνέστησεν εἰς Γοβελίνους τὴν βιομηχανίαν ἐκείνην, τὴν ἐφάμιλλον πρὸς τὰς καλλιτέρας τῆς Εὐρώπης. Διευκόλυνεν ἀκρολύθως τὴν συγκρινωμένην μεταξὺ ὄλων τῶν κέντρων τῆς περὶ αὐτοῦ δημιουργηθείσης ἔθνικῆς ἐνδραμιονίας· ἤνοιξε δρόμους ἐσωτερικοῦς, ἤρχισε καὶ εἶδε περατωθεῖσαν τὴν διώρυγα τοῦ Λαγκουεδόκου, δι' ἧς ὁ Γαρούνας ποταμὸς ἐνόησε τὴν Μεσόγειον μὲ τὸν ὠκεανόν.

Ἐκάνονισεν ἀκρολύθως τὴν κατάστασιν τῶν τελωνείων, οὐδενὸς ὅμως ἐφείσθη ὅπως συνάψῃ σχεῖσιν μὲ τὰ ἔθνη, καὶ διευκόλυνῃ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν σιτηρῶν, ἐκ τῶν ἀπωτέρων χωρῶν. Ἐφερε τὸ ναυτικὸν τῆς Γαλλίας εἰς θέσιν ὥστε νὰ μὴ προῆται πλέον τὸ ἀγγλικόν. Ἀπὸ τὰς φροντίδας αὐτοῦ, ἐν μὲν τῷ 1672, ἠρίθμει ἡ Γαλλία 60 δίκροτα τῆς γραμμῆς καὶ 40 φρεγάτας, ἐν δὲ τῷ 1681, εἶχεν 498 πολεμικὰ πλοῖα καὶ 16,000 ναύτας. Ἐπροφύλαξε καὶ ἠσφάλισε τοὺς γαλλικοὺς λιμένας, ἐκέρδησε τὸν ὄρμον τοῦ Σιερβούργου ἐπὶ τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ ἐξηγόρασε τὸν τῆς Δουγκέρης ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ἀγγλων. Συνέστησε τὰς ἐταιρίας τῶν Ἄσο-Ἰνδιῶν, ὅπως κυριεύσῃ τῶν ἀπομειμαχρυσμένων θαλάσσων, καὶ ἔστειλε τὸν Δουκένσιον νὰ καθάρσῃ ἐκ τῆς περατίας τὰς περιβρεχούσας τὰ γαλλικὰ περὶ τὴν θαλάσσαν.

ἠθέλησε τοὺς Παρισίους ἐπαξίαν μητροπόλιν τοιούτου βασιλείου. Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ Περ-Ὶώλτ ἀπεπερατώθη διὰ τῶν φροντίδων αὐτοῦ τὸ Λουβρον, ἐν ἔτει 1664, καὶ ᾠκοδομήθη τὸ Ἀστεροσκοπεῖον τῷ 1667, ἐκόσμησε τὴν πόλιν δι' ἀψίδων θριαμβευτικῶν, μεγαλοπρεπῶν δημοσίων καταστημάτων, δι' εὐθυγραμμίων καὶ εὐρυχωρῶν ὁδῶν, ἡ λιθόστρωσις καὶ ὁ κατὰ τὴν νίκτα φωτισμὸς τῶν ὁποίων συγκατεριθμήθη μετὰ τῶν δημοσίων δαπανῶν, ἐνῶ πρότερον ἦτον εἰς χάρος τῶν πολιτῶν, καὶ ἠσφάλισεν ἐπὶ τέλους τὴν ζωὴν τῶν τῶν, 24 πρωτοφυλακὰς συστήσας καθ' ὅλην τὴν πόλιν.

Τέλος ἠθέλησεν ὥστε, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὕλικῆς ταύτης πολυτελείας τῆς ἀναπτυσσομένης πανταχοῦ, ἡ σοφία ν' ἀναδῶσῃ τὰ λαμπρότερα φῶτα τῆς· οὕτως ἰδρύσατο, τῷ 1663, τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν γραμματικῶν· τῷ 1664 τὴν Ἀκαδημίαν τῆς ζωγραφικῆς, τῆς γλυπτικῆς καὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς· τῷ 1666, τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν, διατηρήσασαν ἀείποτε τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν σοφῶν ἐταιριῶν ὄλου τοῦ κόσμου. Ἐδημιούργησε τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδη-

μίαν ἐν Ρώμῃ· μετέφερε τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ βασιλέως εἰς δύο οἰκοδομὰς γεινναζούσας τὸ μέγαρόν του, καὶ προσεπλούτισεν αὐτὴν διὰ πλήθους χειρογράφων ἐς αἰ' πολυτίμων ἐνίσχυσε τὰς ιδέας ἐξήκοντα συγγραφέων, τῶν δοκιμωτέρων τῆς Εὐρώπης. τοὺς ὁποίους ἐξελέξατο καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐπίσης· ὡς καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐπιτυχῶς. Εἰσήγαγεν ἐν ἐνὶ λόγῳ τὴν τάξιν πανταχοῦ καὶ εἰς πάντα, ὡς εἶχε πράξει προηγουμένως εἰς τὰ οἰκονομικά. Κατέβαλε πάσαν φροντίδα πρὸς τακτοποίησιν τῶν ἐπιστημῶν, τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν, καὶ εἰς αὐτὰς δὲ τὰς μεγάλας διατάξεις, τὸν Μέλανα κώδικα κτλ. καὶ εἰς τὸ πλεῖστον μέρος τῶν νομοθετικῶν μνημείων τῆς βασιλείας Λουδοβίκου τοῦ ἰδ' ἀναφαίνεται τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο τῆς τακτοποιήσεως, ὅπερ σχηματίζει, ἀλήθως εἰπεῖν, τὸν διακριτικὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα.

Βλέπων τις τὰ καταστήματα τὰ ὑπὸ τοῦ Κόλβερ θεμελιωθέντα καὶ μέχρι σήμερον περιωθέντα, καὶ τὸ πόσον ὀλίγα αἱ ἐπόμενοι κυβερνήσεις προσέθηκον εἰς ταῦτα, δύναται νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ ἀνδρὸς τούτου, καὶ ν' ἀναλογισθῇ τὴν περὶ τοῦ ἔθνους του ἀρελομένην αὐτῷ εὐγνωμοσύνην. Ἄλλ' ὅταν τις σκεφθῇ ὅτι πρὸς τὰς μεγάλας καὶ γενναίας ταύτας ἐπιχειρήσεις οὐδένα ἄλλον εἶχεν, ἢ τὴν ἐξ αὐτῶν δυναμένην νὰ προκύβῃ ὠφέλειαν, περακινητήν, ὡς τῆς ἐξ αὐτῶν δόξης περιποιουμένης, κατὰ τὰς κοινὰς ιδέας, εἰς Λουδοβίκον τὸν ΙΔ', ὅστις ἔλαθε μόνον τὸν κόπον νὰ υπογράψῃ τὰ διατάγματα, θεδαίως τὸ πρὸς τὸν διάσημον τοῦτον καὶ μεγαλοφυῆ ἄνδρα σέβας εἶναι ἀπεριόριστον.

Π. Γ.

ΧΡΟΝΙΚΑ.

Οἱ μῆνες ὡς οἱ Βασιλεῖς δὲν ὀνόμαζον εἰς ὀλοκλήρου ὁ μὴν Νοέμβριος ἐξέπνευσε, ζήτω ὁ Δεκέμβριος!! καὶ, ζήτω ὁ Δεκέμβριος, ζήτωσαν ὅλαι αἱ ἡμέραι τὰς ὁποίας ὁ Ὑψιστος μᾶς στέλλει ἵνα εὐφραίνώμεθα τὴν ζωὴν ἡμῶν καὶ πάντα τ' ἀγαθὰ αὐτῆς.

Αἱ Ἀθῆναι αἱ μέχρι τοῦδε μονότονοι, ἀνταλαμβάνουσι ζωὴν, ψυχὴν, κίνησιν, ἡ πόλις ὡς ἐκ τῶν θεαμάτων, ὁμοιάζει πανόραμα εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκει καὶ πένης καὶ πλούσιος, καὶ πᾶς τις ὡς εἰς δαγερότυπον τὴν εἰκόνα τοῦ ὁ διαβάτης εἰς κάθε γωνίαν τῶν ὁδῶν ἀναγινώσκει Ἰπποδρόμιον τῆς 3 μ. μ. μετὰ τὸ γράμμα τῆς 8 μ. μ. κρηώσια, εἰσάγει ζωοὶ τῆς 12 π. μ. τὰς δὲ προσδιορισμένας ὥρας τῆς ἐνάρξεως, ὁ ἄλλος σωρηδὸν συρρέει ὅπου τὰ θεάματα· ζήτω λοιπὸν καὶ πάλιν ὁ δεκέμβριος!

Τὸ μελόδραμα μᾶς δεικνύει τοὺς στολισμοὺς τῶν Κυριῶν, τὰς ποικιλοχρόους ταινίας κυματιζούσας ἐπ' ἀλλοκότων σκουφομάτων, τὰ ἴα εὐχὴ ἐπὶ